

Revisjon Consult AS
Industriveien 8
1481 HAGAN

VÅR REFERANSE
19/11035

DERES REFERANSE

DATO
02.04.2020

Tilsynsrapport etter stedlig revisortilsyn

1. Innledning

Finanstilsynet viser til stedlig tilsyn som ble gjennomført 13.-14. januar 2020, Finanstilsynets brev datert 5. februar 2020 med foreløpig rapport og revisjonsselskapets tilsvarende datert 5. mars 2020.

Bakgrunn for tilsynet er innrapportering fra bostyrer for to konkursbo. Finanstilsynet har i tillegg til å vurdere revisjonen som er grunnlag for innrapporteringen, kontrollert ytterligere åtte revisjonsoppdrag. Finanstilsynets kontroller ble, ut fra vurdering av risiko og vesentlighet knyttet til det enkelte oppdrag, avgrenset til utvalgte områder.

2. Innrapportering

Innrapporteringen gjelder revisjonen av årsregnskapene for 2015 og 2016. Finanstilsynet mener at revisor for de innrapporterte oppdragene ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for revisors konklusjoner. Revisor har i for stor utstrekning bygget på forklaringer fra selskapenes ledelse uten å etterprøve disse.

Finanstilsynet vurderer dette å være grove brudd på revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 500 nr. 6. Det kan igjen ha medvirket til feil konklusjoner på revisjonen og i revisjonsberetningene.

3. Kontroll av ytterligere revisjonsoppdrag

Med bakgrunn i funnene omtalt i brevets punkt 2, valgte Finanstilsynet å kontrollere ytterligere åtte revisjonsoppdrag. Oppdragene gjelder regnskapsåret 2018 og omfatter ulike typer virksomhet. Som tidligere nevnt, har kontrollene vært avgrenset til utvalgte områder av revisjonen.

3.1 Planlegging og risikovurdering

For seks av de åtte kontrollerte oppdragene er det mangler i vurderinger og beskrivelser av relevante risikoer i virksomhetene, og interne kontroller som er sentrale for at virksomhetene skal kunne ivareta aktuelle risikoer. Revisors risikovurderinger fremstår som generelle, og for lite konkretisert til hva som faktisk kan gi feil i regnskapsrapporteringen til de aktuelle virksomhetene. Revisor må i større utstrekning identifisere og beskrive de interne kontroller som er relevante for

revisjonen. Dette gjelder spesielt for inntektsområdet/revisjonen av inntekter.

Finanstilsynet vurderer dette for å være brudd på revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 315 punkt 20-21 og 25-26.

3.2 *Inntekter*

For sju av åtte kontrollerte oppdrag har revisor ikke utført detaljtesting mot virksomhetens ordre- og timeregistreringssystemer. Slike revisjonshandlinger er egnet til å gi revisjonsbevis for at alle leverte ordrer eller timer er fakturert og registrert i regnskapet. For alle de kontrollerte oppdrag har revisor utført andre revisjonshandlinger for kontroll av inntekter, herunder kontroll av at utgående fakturaer er bokført. Den omtalte mangelen har likevel som konsekvens at revisor ikke har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for fullstendigheten av inntekter.

Finanstilsynet vurderer dette for å være brudd på revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 330 punkt 6 og ISA 500 punkt 6.

3.3 *Dokumentasjon*

Det følger av revisorloven § 5-3 første ledd blant annet at revisor skal kunne dokumentere hvordan revisjonen er gjennomført samt resultatet av revisjonen på en måte som er tilstrekkelig til å kunne underbygge og etterprøve revisors konklusjoner. Finanstilsynet mener at det for alle de kontrollerte revisjonsoppdrag er mangler i dokumentasjonen.

Det er spesielt revisjonshandlingene på inntektsområdet som skulle vært bedre dokumentert. Dette gjelder eksempelvis revisors vurderinger av risiko og beskrivelse av interne kontroller i virksomhetene som er relevante for revisjonen, gjennomgang av prosjekter, testing mot kontrakter og vurdering av fullstendighet av inntekter og innhenting av eksterne bevis. Finanstilsynet viser til revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 230 punkt 8-10, ISA 315 punkt 32 og ISA 330 punkt 28.

Ved bruk av stikkprøver må revisor dokumentere utvalgsriterier og at det er tatt hensyn til formålet med revisjonshandlingene og egenskapene ved populasjonen utvalget trekkes fra. Alle enheter i populasjonen skal kunne ha en mulighet til å bli valgt. Utvalgsstørrelsen skal være tilstrekkelig stor til å redusere utvalgsrisiko til et akseptabelt lavt nivå. Det vises spesielt til ISA 530 punkt 6-8.

Når revisorer innhenter kopier av må fremgå klart hva revisor har benyttet innhentede kopier og annen innhentet dokumentasjon til. Det er først når det fremgår at revisor har utført og dokumentert revisjonshandlinger at det foreligger revisjonsbevis. Det vises til revisorloven § 5-3 første ledd, jf. ISA 230 punkt 8, særlig bokstav b.

For samtlige kontrollerte oppdrag var det oppbevart dokumentasjon som opprinnelig var utarbeidet ved tidligere revisjoner, og som ikke var oppdatert og relevant for den utførte revisjonen. Denne skulle vært fjernet før endelig sammenstilling av oppdragsarkivet, jf. ISA 230 punkt 14 (A21-22).

4. Oppsummering og konklusjon

Det er avdekket alvorlige mangler i revisjonsutførelsen. I den innrapporterte saken har revisor ikke utøvd en tilstrekkelig profesjonelt skeptisk holdning ved revisjonen, og har i for stor utstrekning bygget konklusjonene på ledelsens uttalelser. Det er ikke innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis. Selv om Finanstilsynet ikke fant tilsvarende grove mangler i revisjonen ved gjennomgang av ytterligere åtte oppdrag, avdekket Finanstilsynet mangler også i disse oppdragene. Det vises spesielt til kommentarer til inntektsrevisjonen og revisjonsdokumentasjonen.

Med bakgrunn i avdekkede mangler har Finanstilsynet vurdert om det er grunn for Finanstilsynet å sette i verk ytterligere tiltak. Under tilsynet opplyste revisor at selskapets rutiner ville bli gjennomgått for å unngå at manglene gjentar seg og for å medvirke til å sikre at revisjonsutførelsen for fremtiden gjennomføres med nødvendig kvalitet. Revisor er derfor bedt om å oversende handlingsplan med konkrete tiltak som underbygger gjennomføringen av en slik forbedringsprosess.

I tilsvar av 5. mars 2020 redegjør revisjonsselskapet for tiltak, som gjøres gjeldende både for revisjonsoppdrag Finanstilsynet har kontrollert og revisjonsutøvelsen generelt. Det fremgår at dette omfatter styrking både av revisors risikovurderinger og dokumentasjon av interne kontroller i virksomhetene som er relevante for revisjonen. I tillegg fremkommer endringer i angrepsvinkel og revisjonshandlinger for inntektsområdet. Tiltakene omfatter også tiltak som skal sikre at det ikke aksepteres oppdrag med uønsket risiko og generell kompetanseheving.

Finanstilsynet konkluderer på dette grunnlag med ikke å iverksette ytterligere tiltak nå. I vurderingen forutsetter Finanstilsynet at tiltak det er redegjort for, er påstartet og blir gjennomført som planlagt.

For Finanstilsynet

Anders Grini
senior tilsynsrådgiver

Jo-Kolbjørn Hamborg
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.